

DEBRECZENI HIRLAP

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt., félévre 5 frt., negyedévre 3 frt 50 kr., egy hóra 1 frt.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

A szerkesztést felelős
Kutasi Imre
kiadó s laptulajdonos

Szerkesztőség Nagy-Várud-utca 2087. sz. Gáll-ház (emelet)
Kiadóhivatal Nagy-Várud-utca 2087. sz. Gáll-ház (földszint)
Hirdetések a legmérsékeltebb árszámitás mellett vétetnek fel
Egyes szám 4 kr.

Világpolitika.

Debreczen, december 27.

Két napig nyugalom honolt a diplomáciának a titokzatosság látszatával elfátyolozott műhelyeiben is. Sulyosan téved azonban, a ki ebből a békességes ünnepi hangulathoz azt következteti, hogy tényleg béke és nyugalom jellemzi a nemzetek viszonyát egymáshoz.

Az igazság ellenkezőleg az, hogy a világpolitika hosszú idő óta nem volt olyan mélyreható forrongásban, mint az idejének karácsonykor. Mindenfelé új alakulatoknak eddig tisztán fel nem ismerhető árnyképei jelennek meg a szemhatáron, míg a régieknek körvonalai egyre jobban elmosódnak. Hatalmas új tényezők kérnek szerepet a világ sorsának intézésében: új problémák szorítják háttérbe azokat, a melyekről sokáig hittük, hogy előbb-utóbb fordulópontot fognak képezni a világ történelmében.

Az imigyen megváltozó körülmények közepette próbálnak elhelyezkedni a nemzetek; keresik barátjaikat és ellenségeiket, nehogy a látszat által félrevezetve, tévedésbe essenek és a döntő pillanatban a rövidebbet húzák azért, mert rossz társaságba keveredtek.

A német császár csak az imént hirdette, hogy a nemzetközi helyzet átalakulása azt a benyomást kelti, mintha az eddiginél nagyobb gyorsasággal közelednénk a kibontakozás döntő pillanata felé.

Egy pillantás a nemzetközi helyzetre, hamarosan meggyőző a császár tölfogásának valószínűségéről.

Az északamerikai Egyesült-Államok hatalmas demokráciája teljesebbjű szintben áll előttünk és mint hódító erő akar érvé nyesülni az egész világon. A csodálatos módon fejlődő Japán szintén jogosan követeli számbavételét. És Angolország úgy az amerikai köztársaságban, mint a kelet-ázsiai császárságban természetes támpontokat látva, egyszerre szokatlan energiával kezdi védelmezni érdekeit, lázasan fegyverkezik és habozás nélkül odadörög Franciaországnak; idáig, nem tovább. A francia-angol viszonyoknak váratlan fordulása, a türehető barátságból a kellemetlen feszültségbe, adja meg a lökést az európai helyzetnek. Franciaország idegesen keresi a segítséget Angolország megalázására; még Németországgal is kezdet fognak és nap-nap után találkoznak a francia-német-orosz szövetség eszméjével, a mely szembe szállna az amerikai angol-japán triázzsal.

Ezeknek az új tényezőknek a szereplésével párbuzamos az amerikai politika átalakulása világpolitikává. Kína, Faszoda, Egyiptom, Kuba, Fülöpszigeteket gyakorolnak döntő befolyást arra, hogy az európai államok micsoda szemmel nézzenek egymásra. És Németország világtörténelmi hívatását semmi sem bizonyítja jobban, minthogy ebben a nagy átalakulásban meg tudja tartani fölényét. Minden új kombináció számít reá; épen úgy keresi barát-

ságát Angolország, mint Franciaország és Oroszország, sőt még Törökország is Berlinbe veti reménységének egyetlen horgonyát.

Megnyugvásunkra kell szolgálnia annak a tudatnak, hogy ez a hatalmas, körüludvarolt birodalom a mi hű szövetségeseink, a ki velünk és Olaszországgal együtt szívósan ragaszkodik a hármasszövetséghez. Ez a rendületlenül álló szövetség az egyetlen igazán szilárd pont az általános változásnak ebben a nyugtalan idejében és a biztosítékunk arra, hogy a mikor régi kötelékek szakadnak s ujak fonódnak, akkor mi azzal a nyugodt reménnyel tekinthessünk a jövő elé, hogy érdekeink sérelmet szenvedni nem fognak.

A helyzet. Az a hangulat, a melyben a pártok a karácsonyi vakációra indultak, mindenkiben azt a benyomást keltette, hogy kompromisszum létrejöttére — miről pedig az utolsó napokban annyi üres hír szállingózott — csakugyan nincs semmi kilátás. Horánszky beszéde, a legelkeseredettebb harcz folytatását hirdette az ellenzék részéről. A »Nemzet« pedig egyik vezércikkében a többi közt ezeket mondja:

«A parlamenti forradalomnak engedelmeket tenni nem szabad. Feltétlenül megadás! ez a jelszavunk vele szemben. Ha magába száll, ha belátja tévedését, ha leteszi a fegyvert, a reformokkal való kecsegtetésnek, a pacifikációnak munkája csak azután következhetik.

Ha akadna államférfi, a ki a parlamenti lázadás politikai eredményeinek szankció-

A DEBRECZENI HIRLAP TÁRCZAJA

Hajh, gyerekek! . . .

Ady Endre.

Hajh, gyerekek, hogyha néha
Pohár mellett elmerengtek,
Mind ott vagytok oldalomnál,
Kiket elkem úgy melengtet.
Felkapom a poharamat,
Koezcintanék szépen, sorba:
Magam vagyok, akkor látom
S égő könnyem hull a borba.

Nagyon szép kis társaság volt;
Egyik léhább, mint a másik.
Átgondolok minden órát
A keserű bucsuzásig . . .
Mennyi kacaj, mennyi tréfa
Hangzott el a kis szobában,
Nem búsultunk, fülüg úsztunk
Borban, sörben, adósságban.

„Ha nincsen pénz, ad az Isten!...
— És ilyen volt minden elvünk,

Nem gondoltuk soha arra,
Hogy a sorssal harczra keljünk.
Gazdag szívvel, vig kedélytel
Fittyet hánytunk a világnak,
Ölélkező lelkeink tán,
Nem is itt a földön jártak.

Haj, gyerekek, jó barátok,
Oda szívem reménysége;
Tudom jól: a szép napoknak
Mindörökre vége, vége.
A baráti kedves körből
El kell szállnom, messze szállnom,
Mi marad a drága multból?
— Fájó szív és kínos álom . . .

De hagyjuk ezt, nem mi közénk
Való ez a méla nóta,
Csakis azért irtam, hogy rám
Emlékezzetek meg róla.
— „Szegény Bandi“ — mondjátok majd
„Vajjon merre van az árva“;
— Fújjátok el a nótámat:
„Meghalok én nem sokára . . .“

A sphinx.

— Elbeszélés. —

Horaályos őszi alkonyat volt Ahogy ott ültek a Dunára nyíló ablak mögött, onnan túlról a pesti oldal felől kaczerkodva villogott át a sárga gázlángok és villam lámpák tejfehér sugára.

Mert Insuitoriszék Budán laktak, — ahol olesőbbak a lakások és egyebekben barátságosabbak is azok a parányi földszintes házikók.

— Január, hideg van Január.

Január, a szigorló orvos szó nélkül rakta az apró fadarabokat a vörösre rozsdásodott kandallóba, mely már-már összeesett a korviszontagságai miatt.

Mert a rozsdá a legnagyobb ur a világon, — mely tönkreeszik mindent, — még a becsületet is, — mivelhogy manapság nincsenek, de nem is lehetnek szeplő nélküli jellemek.

— Jól van már Január. Elég lesz Január.

A fiatal ember visszalépett előbbi helyére és ismét végig feküdt a rozoga divánon — melynek az ásatag időből származó rugói

náálására vállalkoznék: az tág kaput nyitna e szerencsétlen országban a felforgatás politikájának. A kibontakozás így áron nem lehet kedves sem egy önértékes többségnek, sem az alkotmányos élet másik főtenyezőjének. A kibontakozás így politikájában nem volna köszönet s nem volna rajta áldás.»

Bánffy és Horánszky. Csunya dolgok vannak napirenden s valóban elámul az ember, a mikor hallja, olvassa, hogy mik történnek a képviselőházban. — Horánszky Nándor legutóbbi beszédében br. Bánffy Dezsőt is elhagyta türelme s irt egy olyan levelet válaszul neki, hogy azt ugyan ki nem teszi az ablakába. Késhegyig megy már a dolog, fegyverrel kell védekezni a miniszterelnöknek s mindez csak azért mert a makacs kisebbség a saját akaratát szándékszik a többségre ráerőszakolni! Ez azonban nem megy. A nemzet pedig beláthatja, hogy küldöttek mi hasznost tudnak csinálni.

Az értesítők.

— Szülők figyelmébe. —

december 27.

Mily szép beosztás az társadalmi életünkben, hogy akkor, midőn a karácsony szentünnepére egybe sereglik a család, a tanuló ifjuság magával viszi az évharmad tanulmányi eredményét föltüntetve értesítőt.

Igen; a család szemefénye, az anyák reménysege, az apák büszkesége magával hozza a bizonyítványt, mely híven megmutatja a szülőknek, hogy csemetéik mint használnak föl a tanulásra szánt időt, mint fordítják hasznukra a gondos szülők áldozatkész ségét, mint zsákmányolják ki a tanintézeteknek bőkezűen osztogatott szellemi kincsét.

És ha a mosolygó öröm, melyet a jó bi-

még a tatárjáráskor mondták föl a szolgálattel.

De Janur már megszokta ezt az állapotot és nem akart változtatni rajta, mert egy némelyekben fatálista is volt, aki gyakorta mondogatta jellegét:

— Ugy van jó minden, ahogy van és az idő minden változást meghoz a maga körfutásában.

Ez volt Január létének, — amit köznapian „én”-nek is szoktak nevezni, alapelmélete.

Halk vontatott zörgés zakatolt át a másik szobából, avval a különös melódiával v hogyan öreg, nagyon öreg asszonyok szoktak sirni, minden különös változás nélkül, egyhanguan, folytonosan.

Mert odakünt, az öreg Institoriszné dolgozott a törődött varrógépen, olesó perkáruhákat varrogatva nap-éj hosszant szegény és szegényebb láányoknak, akik nem értik a mesterséget, talán más mesterséget értenek, avagy semmihez sem értenek, csak éppen élnek.

Az öreg Institoriszné varrt és Január gondolkozott.

Mert Január sokat gondolkozott, mindent meglátott és keveset beszélt. Másszóval Január kellemetlen ember volt.

— Mondja Magda, — kérdezte Január — voltaképen miért is nem dolgozik maga?

A leány csodálkozó hangon, majdnem megütközve kérdezte:

— Én?

És tovább bámulta a saját aranyvörös

zonyítványok keltenek, része a földi üdvösségnek a szerető szülők kebelében, mit szóljunk a bánatról, melyet a hanyag tanulók értesítők keltenek? Midőn az apa, ki éjt napot egygyé tesz, csak hogy gyermeke tanítási és neveltetési költségeit előteremtse, szívzakadva látja, hogy áldozatai, önmegtartózkodása, intellektuális, reménykedései hiába valók. Legjobb szándékai hajótörést szenvednek gyermeke korlátoltságán, hanyagságán vagy gyöngeségén.

Valóban: ez a mély fájdalom, melynél metszőbb és lélekölőbb aligha van a kebelben. megérdemli, hogy rámutassunk ez alkalommal. Az Isten-Fiának ünnepe meg szokta jutalmazni a gyermekvilágot, ki szokta tüntetni a jó tanulókat és a legtöbbször nem szokta elkerülni még a hanyagokat sem, mert hiszen a szülői szív szeretete végtelen, mint a tenger tükre, ámde azért nagy hiba lenne, ha a szülők akár a karácsonyi jutalommal, akár ennek elmaradásával, esetleg büntetéssel kimerítve látnák csendőiket. Ellenkezőleg. Szemben az iskolai túlterheltséggel, mert tagadhatatlan, és tekintettel ama mérhetetlen követelményekre, melyekkel az élet lép föl az ifjabb és legifjabb nemzedékek iránt azt mondhatnók, hogy az ifju nemzedék gyöngye tanulmányai eredményének legfőbb oka éppen abban keresendő, hogy a szülők csak ritkán vesznek alkalmat gyermekök tanulmányának ellenőrzésére. Tulságosan megbiznak az iskolában. Ők maguk üzletük, elfoglaltságuk, hivataluk, vagy kenyérkeresetük gondjaival lévén elfoglalva a legtöbb esetben mintegy szoknak, bujnak a gyermekkel való foglalkozás elől és azt hiszik, hogy ha ők a tanárt meglátogatják, vagy a gyermeket megjutalmazzzák, esetleg megbüntetik, vagy, ha még házi tanítót is állítanak melléje, minden kötelességüknek busásan megfelelték.

Mily ferde fölfogás! A szülőknek soha

haját és hófehér kebleit, melyek mintha valami rejtelmes kékséggel világítottak volna a félhomályban.

Ugy nézett ki a jelenet, mint egy borongós Böcklin-kép, ahol a messze távolban álló bukott angyal sugároz ki testéből valami rejtelmes, tulvilági fényt, mely dermedtre jegesíti a néző ereit.

De Január hidegen nézett erre a leányra mert Január jóbarátságban állott az elkékült hullákkal és Institorisz Magdát is csak eleven hullának tekintette.

Alapjában nem is volt egyéb ez a leány egy eleven hullánál, mert semmi másról nem tudott a világon, csak arról, hogy ő szép, feltűnő szépségű, a ki után visszafordulnak az emberek, ha elsuhan mellettük.

— Én? kérdezte a leány ujjal Januártól, aki talán már el is feledkezett a kérdésről, avagy természetesnek találta, hogy ilyen természettel nem lehet delgozni.

Azután ismét csak hallgattak és a szomszéd szobából tompán hallatszott át az egyhangú zakatolás.

A Duna felől nehéz vontatott kiáltás hangzott fel, amint az aláereszkedő tutajok lágyan siklottak el egymás mellett.

— Maga szerelmes belém, Január, szólalt meg Magda.

Január meghökkent, csak egy pillanatra hökkent meg, azutau lassan, egészen természetes hangon mondotta:

— Meglehet. Van valami a dologban. Még nem gondolkoztam fölötte.

egy percze sem szabad szem elől téveszteni gyermekeiket. Az apa és anya gondos ellenőrzésének össze kell szövődnie az iskolai fegyelmével, a tanulmányi előmenetellel, az erkölcsi fejlődéssel és ha már kénytelenek is gyermeköket idegenbe adni, gondoskodniok kell arról, hogy gyermekök a távolban is érezze a családi szeretet melegét, a szülői tekintélynek megfelelő ellenőrzést, mert ha nem általuk elvetett mag rossz talajba hull és az iskola, ha a legjobb hírű is, ha a paedagogia királyai tanítanak benne, jó eredményt nem képes felmutathatni.

Dobreczen mint tanügyi központ, messze földön híres tanintézetéről. A növendékek ezrei között természeteseü sok a selejtes elem is, melyek ilyenkor karacsony hetében hullanak ki a rostán. Nagy hiba volna, ha a szülők ezt a rostálát tragikusan fognák föl. Ellenkezőleg: az iskola ujmutatását követniök kell. Vizsgálják meg elfogulatlaaul, hogy hol a baj? Vajjon nem az ő kényesztetésök, vagy mulasztásuk-e az oka a gyermek elzüllésének. Nézzék meg: lehet-e becsületesen pótolni gyermekök tanulmányában és neveltetésében az elmulasztottakat és ez igen lényeges kérdés. mert igen szomorú tapasztalatok azt bizonyítják, hogy különösen a vidéken a falusi népiskolákban, honnan a növendékek százával jönnek be Debreczenbe iskoláik folytatására, a taneredmény, nagyon is gyöngye, aminek a debreczeni iskolák színvonalára nézve is kedvezőtlen hatása van és ezen a bajon meggyőződésünk szerint csakis a népoktatás államosításával lehet segíteni, amely első sorban az ifjabb nemzedék legfőbb anyagi és szellemi érdeke.

A karácsonyi iskola értesítők nemcsak a gyermekeknek szólnak, hanem első sorban a szülőknek. Értsék meg, hogy vannak gyer-

— Szentelen, mondotta a leány boszusan, mert lelkemélyében bántotta, hogy valakinek akár Januárnak, egy pilaanatig is tűnődnie kell a fölött, hogy szerelmes-e az ő szépséges anyagába? Csak az anyagába, mert mint már mondva volt, a leánynak nem volt lelke.

És ismét csak hallgattak, Mert Január nem tartotta érdemesnek a gorombaságokat arra, hogy feleljen rájuk.

A másik szobából folytott, rekedt köhögés hangzott át.

Az öreg Institorisz köhögött ott avval a száraz rekedt köhögéssel, melylyel a régi hivatalnokok szoktak köhögni, a kiknek fonyadt tüdejére vastag rétegekben rakódott le az aktákból felszálló avatag por. — Mert az öreg Institorisz hivatalnok volt a Duna partra nyíló nagy palota egyik irodájában és gépiesen róta egymás mellé az apró, fekete, betüket, a melyek olyan furcsa történeteket dobnak világgá.

— Mult hó 19-éről kelt folyamodványánsk ez idő szerint nem volt hely adható.

— Goromba irodai beszéd és a történet folytatása az, hogy az okleveles tanítójelölt öngyilkos lett, mert nem tudott állást kapni.

Ilyen és hasonlatos dolgokat üzött nap hosszant az öreg Institorisz és éjszakánként csak köhögött, folyton köhögött, úgy hogy Január az orvosnövendék — már régen kimondotta:

— A legközelebbi tél el fogja temetni Institoriszt.

És az öreg Institorisz, ki olyan csöndes,

mekek, kik nem termettek a könyv mellé. Boldog az a szülő a ki ezt idejekorán felismeri. A szülők ne arra törekedjenek, hogy az ilyen gyermek minden áron tanult ember legyen, hanem hogy mentől hamarabb meg tudja keresni kenyerét.

Karácsonyi örömök.

— Deczember 27.

A kis Jázuska meghozta az ő várvart kedvencz ajándékait a jó gyermekeknek.

Nemcsak egyes családok házában gyulnak fel a csillogó karácsonyfák hanem az iskolák, egyletek, árvaházak is szép ünnepélyt rendeztek a született Jézus tiszteletére s a gyermekek nagy örömére.

Diszes közönség jelenlétében tartotta meg szombaton karácsonfa-ünnepélyét az országos tanító árvaház.

A nagy teremben felállított karácsonyfa csillogó fényénél mintegy 170 árvagyermek volt összegyűlve.

Az ünnepély énekkel kezdődött, mely után H i r s e h b e i n Fáni szavalta Arva leány cz. költeményét.

Azután a növendékek daloltak, majd Szabó Géza szavalt egy szép költeményt, mely után Kozma László igazgató tartott igen szép hatásos beszédet. Az ünnepélyt berekesztőül a növendékek énekeltek Hymnus az éjben cz. szerenádöt.

Az ünnepélyen diszes közönség volt jelen. Ott voltak Dégenfeld József gróf főispán Márk Endre, Csiky Lajos, Könyves Tóth Kálmán, Nádasdy reáliskolai tanár. A hölgyek közül Veresné Szathmári Teréz urnó, a nőgyelet elnöke és még igen sokan. — A szép ünnepélyt ajándék tárgyak kiosztása rekesztette be.

Meghatóan szép karácsonyfa ünnepély folyt le a gyermekek nagy barátja és pártfogója dr. W o l f k a Nándor jelenlétében a r. kath. árvaházban, iskolákban és a Svetics intézetben.

a légynek sem vétő ember volt egész életében, úgy fonnyadt, úgy ványadt a tésztében mintha szót akarna fogadni Januárnak, az orvosnövendéknek.

Január pedig meghallotta a köhögést és megszólította:

— Magda mi lesz magából, ha a szülei meghalnak?

Egy elröppenő könnyelmű szó repült el a leány ajkairól:

— Bárcsak...

Elmult, kiröppült és azután föllállott a lány és kinyújtott karjával átmutatott a városra, a hol pezsegve zugott az élet és az emberek sietve rohannak a pénz-templomába, És ez a világ mind csak azért forog, ez a tömeg mind csak azért tiporja egymást, mind csak arra törekszik hogy szembe álljon a sphinxel és föllálldozza magát a megoldhatlan relytély megoldásáért.

Valami tompa moraj zugott átt a vizen, mintha a Magdáért közeledő emberi tömeg lépteinek dobaja lenne és a fül mintha hallani vélte volna az ádáz üvöltést:

— El Magdához! El Magdához!

A leány büszkén mutatott át a városra;

— Látja?

És fölszakitva az ablakokat, kihajlott az éjszakába.

— Olyan volt ez a fantóm, mint valami csodás szörny, mint egy sphinx, mely magába nyeli a várost embereivel, vagyonával...

Ez utóbbiban nagy számú s diszes közönség gyűlt össze s 52 gyermek felruházása és megajándékozása szívet emelő ünnepségek mellett folyt le az ünnepi beszédet Szombathy Margi első éves tanítónő képezdész írta és mondta kiváló hatással a püspökhöz, a közönséghez és a felruházottakhoz.

Lélekemelő ünnepélye volt pénteken d. u. 3 órakor az evang. elemi iskolának az evangélikusok Miklós utcai templomában. — Az oltár közelében két hatalmas karácsonyfa, — a filléregylet adománya állott ragyogó fényben, tele rakva mindeféle ajándékkal.

A kis templom teljesen megtelt érdeklődő közönséggel s meghatottan hallgatta a gyermeknek két hangban előadott szívből jövő énekét: „Karácsonyfa, karácsonyfa, mi zöldek leveleid.“

Utána következett Materny Lajos főesperesnek a gyermekekhez szóló karácsonyi beszéde és imája. — Ennek végeztével a kis gyermekek egy karácsoni énekét énekeltek.

Enek utána az ajándékok kiosztattak a gyermekek között. Mindeik egy-egy csomag édességet és azonkívül játékot vagy egyéb hasznos dolgot kapott.

Igazi öröm sugárzott a gyermekek szeméből midőn a különféle ajándékokat átvették, különösen midőn a legszegényebb leányok gyönyörűen öltöztetett bábéikat megkapták.

Ez a leirhatlan öröm volt jutalma annak az önzetlen szeretetnek, mely a filléregylet adományában megnyilatkozik. A buzgó elnöke Géresi Kálmán és Ormós Gáborné ur nőtök illeti mindezért az elismerés, mert nem csak az áldozat készségben jártak, elől, hanem napok óta fáradhatatlan buzgósággal munkálkodtak, hogy a kicsinyek öröme tökéletes legyen.

Az ünnepély imával és áldással ért véget.

A nőegyleti árvaházban igen szép és megható karácsonyi ünnepély folyt le tegnap előtt d. u. 3 órakor.

Az árva leánykák csillogó karácsonyfát kaptak, melyen szemképráztatóan ékes különféle kedves tárgyak mosolyogtak feléjük. A nőegyleti árvaház érdemes elnöknője s több vendég jelenlétében adták át az ajándékokat az árváknak, kik egyuttal ruhával is ellátattak.

A leánykákhoz S. Szabó József titkár tartott megható szép beszédet a karácsony jelentőségéről.

A szegényházi lakóinak is meg volt a karácsonyuk. A karácsonyi ünnepélyt vasárnap reggel tartották meg. A várost Roncsik Lajos tanácsnok képviselte.

Drága a katona.

— Szerelem és kaucezió. —

deczember 27.

Elevenszemű barna fucska hozta ma este nekünk ezt a levelet:

Tisztelt szerkesztő ur!

Nagyon szépen kérjük, legyen szives b lapjában nekünk megüzenni, hogy ha egy közöshadseregbeli (39-es) katonatiszt nőszülni akar, mennyi kaucezió szükséges a hadnagyi rangtól kezdve fölfelé, és mely rangnál szünik ez meg.

Nagyrabecsült felvilágosításáért fogadja előre is leghálásabb köszönetünket.

Remélhetőleg már a lögközelebbi számban választ kapunk.

Debreen, 1898. deczember 26-án.

Mély tisztelettel

Gizus és Ilus.

Az elevenszemű barna fucska lesütött szemekkel adta át ezt a néhány sort és gyorsan távozni készült. Vissahívtuk.

— Ki küldte magácskát?

— Hát a Gizus meg az Ilus.

— Talán tesvékéi a Gizuska meg az Iluska?

Az iruló piruló fucska gyürögette a lapját és hallgatott; minél jobban hallgatott annál inkább felköltötte a kíváncsiságunkat. Mert hát érdekesebb dolog az minden politikai zürzavarnál, hogy kik lehetnek azok a kisasszonykák, akik az eráris szerelemmel ilyen kevésbé vannak tisztában.

Hanem a fucska csak nem akart megszóllani.

Igértünk neki czukrot meg tiszteletpéldányt lapunkból, de a bubó csak hallgatott. — Végre önértetesen fölvetette a fejét, kilépett a bal lábával és szólt:

— Ne tessék kérdezni, mert a becsületszavamot adtam a Gizusnak meg az Ilusnak, hogy akárhogy kérdezzek is nem mondom meg, hogy ők kicsodák.

Elfolytattuk a nevetésünket és komolyan vettük a bubó becsületszavát. Csak még annyit kérdeztünk tőle, hogy hányadik iskolába jár és miután a barna fucska kijelentette, hogy a harmadik gimnáziumba, elbocsátottuk.

Most pedig itt fekszik előttünk ez a gimnázista becsületszó pecsétje alatt kézbesített levél a melyre válaszolnunk kell. Hát válaszolunk.

Édes Gizuska és Kedves Iluska!

Hát magácskák szerelmesek, még talán egy vagy talán két 39-es tisztbe? Gratulálunk annak a snájdig katonának, aki a maguk szivecskéjét annyira megtudta hódítani, hogy ime már szerkesztői üzenetben kénytelen a hetedik nagyhatalom a maguk vonzalmával foglalkozni.

Hanem magácskáknak édes Gizuska és kedves Iluska nem gratulálunk. Nem mintha az a 39-es tisztecske nem volna a legkedvesebb karácsonyi ajándék, de mert a miket alább mondunk, az nagyon elfogja magukat busítani.

— Magácskáék lám, máris boldogtalanok.

Kénytelenek édes álmadozásaitak nehéz számításokkal megzavarni. Kénytelenek arra gondolni, ha vajon van-e a papának annyi pénze, amennyivel megvehetné maguknak azt a csinos de drága karácsonyi ajándékot.

Mert drága a katona nagyon. Börzeára van a katonaszívnek, mint a sorsjegyeknek. És csodálatosképp minél több az arany a katonán, — annál kevesebb a katona szerelmi ázsiója.

Igaz, hogy minél több az arany, annál kevesebb a bizonyos fiatalság is a melynél pedig nincs a világon szebb uniformis.

Már most, hogy mi egy hadnagyi szerelmi ázsiója?

— Hát csak 30.000 ft.

A kapitányé már kevesebb, bár a csillagja több. Szóval minél több a csillag annál olcsóbb a katona.

Egy tábornok például olyan olcsó a szerelemben, hogy a kinestár valószínűleg rájuk fizet annak, aki például egy tábornokba szeretne.

Szóval a szerelemben a katonai ranglétra fordított.

A mi fönt van, az van lent és ami lent van fönt. A tábornokok itt a bundások és a hadnagyok a döntők.

Hanem önök komolyan kérlek kisasszonykám, hogy melyik az a katonai rang, amelynél a kauczió megszűnik.

Ez a rang: a népfelkelési ezredesi. — Vagyis ugyanaz, a melyet a kedves nagypapájuk visel.

Az az: a katonaság csak a nagypapákat adja ingyen; a hadnagyokat azonban drágán vesztegeti.

Ezért sajnáljuk mi magácskákat, akik bizonyára nem egy népfelkelő ezredest, hanem egy virtikli hadnagyot vagy főhadnagyot szeretnek.

Magácskáék ketten vannak és ha a párujuk mindkettőjüket eráris menyecskeké akarná tenni, ez 60.000 forintjába kerülne szegénynek.

Ugye borzasztó összeg!

Most képzeljék el, mibe kerül Magyarországnak az egész M. K. honvéd, huszár és közös armádia.

Hanem, ha nem okvetlen 39-es katonának kellene annak a maguk katonájuknak lennie, hát mondanék valamit. De meg ne haragudjanak.

Tudják, a mult héten olyan hercezig katonákat vettem karácsonyra a kis hugaimnak hogy öröm őket nézni.

Igaz, hogy olomból vannak mind a tizen, de az is igaz, hogy öthatost adtam értük kaucziót.

Kérjenek maguk is a papától egy koronát (annyit bizonyosan ad) és vegyenek érte egy zászlóalj tisztet.

Csak tűzbe ne hozzák őket. mert ezek nagyon oivadékonyságok.

Pá Gizuska, pá Iluska.

Carolus

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Az január—márcziusi-negyedév elején felhívjuk a közönség figyelmét a

DEBRECZENI HIRLAP-ra

mely pártoktól és kormánytól egyaránt függetlenül, egyedül olvasóközönségének érdekeit szolgálja. A „DEBRECZENI HIRLAP“ a naponta ként korán reggel megjelenő

„DEBRECZENI UJSÁG“

czimü politikai napi lappal együtt:

Egész évre	10 frt
Fél évre	5
Negyed évre	2 frt 50

A „DEBRECZENI UJSÁG“ kora reggeli házhoz hordásáért havonként 10 kr fizetendő, így két lap együttesen hazhoz hordatással

január—márcziusi ¼ évre 2 frt. 80 kr.

Előfizetheti helyben a kiadó hivatalban Kutasi Imre könyvnyomdájában valamint Telegdy K. Lajos könyvkereskedésében és vidéken a postahivatal útján.

N A P I H I R E K.

Debreczen, 1898. decz. 27.

Időjárás.

A központi meteorologia intézetnek Debreczenbe küldött távirati jelentése szerint a következő időjárás várható.

— december 27. —

— Fagy. — Jelentékeny csapadék nélkül. —

Loin du bal.

A közös hadügyminiszter rendelettel adott ki, hogy a katonáknak tekintettel az udvari gyászra — semminemű táncz vagy egyéb mulatságon részt venni nem szabad.

Egy rendelet szállt a hazán keresztül, S egy rendeletben annyi fájdalom.

Hangjára fakad szakácsnő összerездül És sirva fakad az ambituson.

A szobalányok és a konyhahölgyek, Komornák, kuktanók és így tovább, Bizony könnyekben mind egyig kitörtek: A Juczi, Maresa, Terka és Katák.

Egy rendelet szállt a hazán keresztül.

Közös minisztertől kelt rendelet, Hogy őrmestertől le és fölfelé is

Tánczolni már ez évben nem lehet.

Nem lesz ez évben bál a katonáknak,

Nem fujnak táncznótát a trombiták,

Igy szól az irás és ezért zokognak:

A Juczi, Terka, Maresa és Katák.

Egy rendelet szállt a hazán keresztül

S kozmás lett tőle millió ebéd,

A tészta meg se gyurta a szakácsnő

És összeégette a pecsenyét

A takarítás elmarad e napról.

És a cipőket ki nem puculták,

Oly mélyen érzék élét az irásnak

A Juczi, Maresa, Terka és Katák.

Egy rendelet szállt a hazán keresztül

S nyomában tenger átok árja dul,

Amint azt a kaszárnya udvarában

Felolvasá őrmester Flinta ur,

Bizony-bizony ez snlyos egy csapas, hogy

Nem tánczolhatnak a szegény bakák —

De kárpótlásul jobb vacsorát adnak

A Juczi, Maresa, Terka és Katák.

Gondos Sándor.

— Gyilkos szöngáz. Borzalmas szeren csétlenség történt az ünnepnapok alatt városunkban. Csillag-uteza 7 sz. a lakó Szabó Illés napszámos pénteken este szénnel fűtött be s hogy a meleg el ne oszoljon hirtelen a kályha esővét bedugta ronggyal. Hétfőn délig senki se gondolt reájok, de ekkor özv. K a t o n a Sándorné kinyitotta a szoba ajtót s rémületen látvány tárult eléje. A szobában halva feküdt: Szabó Illés fiatal felesége, három hetes csecsemője s velök lakó bolti szolgálja. Szabó Illés még élt de a kórházba szállítván élet és halál közt lebeg. A vizsgálat erősen folyik a III-dik kerületnél s a mint látszik büntény nem forogfent, ámbár igen sokan szeretnének ilyesmire is következtetni.

— A főnöknő nevenapja. A Svetics intézet »Mi Asszonyunk«-ról nevezett iskola nővérek főnöknőjének, főtisztelendő S c t o r b á n Mária Stephanianál tegnapi név napja alkalmából a szülék és növendékek nagy száma tisztelgett. kívánván az ő buzgó fáradozásához sikert és áldást. A szeretett főnöknő meghatottan fogadta a jó kívánságokat s kivált a tanítónő képző intézet növendékeit látta szívesen, kiknek igen sok lényeges tantárgyat ad elő s a kik a legnagyobb szeretettel vonzódnak a kitünő műveltségű tanárnőhöz.

— Fölolvasás az ipartestület érdekében. Tegnap délelőtt nagyszámu iparosokból álló közönség gyűlt egybe a megyeháza nagytermében, hogy meghalgassa dr. Boldizsár Kálmán rendőrkapitánynak az ipartestület érdekében tartandó felolvasását. A felolvasás tulajdonképen szabad előadás volt. mely meggyőző érvekkel mutatta ki a régi ezérend-szer tarthatatlanságát s frappáns hasonlatok-

kal fűszerezve mutatta ki az ipartestületeknek az egyes iparosokra nézve áldásos hivatását. A másfél óráig tartó előadás folytonosan lekötve tartotta a figyelmet s nagy hasznára vált ugy az alakulásban levő ipartestületnek, mit az iparosoknak. Az előadás végzetével Serly Ede, az iparoskör elnöke az összes iparosok nevében köszönetét nyilvánította előadónak. Vajha többen követnék példáját dr. Boldizsár Kálmánnak s ily érdekes és alapos tanulásra valló felolvasásokkal igyekeznének iparosainkkal a rohanó század ujtásait megkedveltetni.

— Ünneplés. Utánna vagyunk a szent ünnepeknek. A Megváltó eljövételét a keresztény hitfelekezetek megfelelő ünnepségekkel ülték meg. Dicséretére legyen írva városunk hitű közönségének, a templomok zsufova voltak minden alkalmából. A róm. kath. egyházban már a szombati éjféli misére 11 órakor roppant közönség gyűlt össze mely dr. W o l a f k a cz. püspökkel megvárta a 6 órakor tartott pásztor misét áhitatos imába merülve. Nagy számmal vettek részt hívek az ev. ref. istenitiszteleteken s a kiosztott Urvacsorával is feltűnő nagy számmal éltek. Az ev. ágostai hitvallásuk is betölték szép kis templomukat mind a két ünnepnap. — Valóban jól esik jelez-nünk, hogy a kálvinista Róma hitélete val-lás felekezeti különbség nélkül beigazolta, hogy vagyoni tekintet nélkül «drága kincs a hit!»

— A kereskedelmi csarnok alapszabályait a kiküldött bizottság már letárgyalta a kereskedő társulattal. A végrehajtó bizottság pedig ezt a tervezetet decz. 28 án veszi revizió alá Mayer Emil elnöklése mellett; úgy hogy a jövő év elején a csarnok közgyűlését összehívhatják az alapszabályok megállapítására.

— Névnapok. Karácsony ünnepére esik két nevezetes kálvinista névnap: I s t v á n és J á n o s. Már pedig Debreczenben van ily nevű egyén bőségesen és így volt alkalom nem csak a jó kívánatok kifejezésére, de azoknak honorálására is. A sok I s t v á n t és J á n o s t itt nem sorolhatjuk föl, de szívből kívánjuk nekik, hogy az isten tartsa meg őket.

— Eltévészett élet. A szegényháznak érdekes lakója ujabban P. Sándor aki mint két évtized előtt, mint vezérkar kedvelt tagja volt a debreczeni társadalomnak. A nagy jövőjű ifjut a különzködése sodorta bajjokba. Lassankint elzüllött. A sok küzdelem összetörte erejét és végre az élet vihara besodorta a tehetetlen emberek utolsó helyére, a szegények menházába. Ott dolgozgat most szerény elvonultságbán. Eszébe jutnak-e régi fényes napok? Ki tudja. Ő hallgat mélyen hallgat...

— Szörnyű vég. Szabó Mihály gazdálkodó polgártársunk csaknem kövé vált szombaton, mikor ondódi tanyáján a szalmakazlat megakartta bontani. hogy egy szekér szalmát hozzon haza. A kazal tövében, egy üregben iszonyuan elégtelenedett emberi hullától a szemébe. A halott arca felismerhetlenségig el volt torzulva. Se bőr, se hus rajta; még csak a fülek is hiányoztak. Rongyos volt az istenadta. Valami elzüllött, hazátlan, hajléktalan proletárja lehet a társadalomnak. Szathmári Pál ondódi csősz jelentése folytán Ács Nagy Ferenc mezőrendőr kapitányi fogalmazó és dr. Balkányi Emil kerületi orvos szálltak ki a helyszínre, hogy a rejtélyes hullát megvizsgálják. Külerőszak nyomait nem találták. Hanem azt a legnagyobb valószínűséggel megállapították, hogy az a csavargó szegény ördög több nappal ezelőtt az ország-utól 20 ölnyre fekvő szalmakazal alatt húzta meg magát s ott természetes halállal mult ki. A madarak pedig a varjuk és szarkák leették

a bőrt, hust az orral és a füllel együtt a fejéről. Beszállították a kórházba.

— **A templom szentsége.** Sajnálatos esemény történt a múlt héten a róm. kath. templomban. Egy ember ott oltotta ki életét. A r. kath. vallás felfogása szerint ezen tény megszenségteleníti a templomot. miért is ma egész nap szentség imádás volt a templom tisztaságának visszaszerzése érdekében. — A r. kath. hitfelek az egész napot buzgó imádkozásban töltötték el a templomban.

— **A dr. Polónyi Géza becsülete.** Báró Splényi: Ödön ellen gorombán nyilatkozott H. Szoboszló követe a képviselőházban, mikor a pécsi borhamisítás ügyben interpellált. Azt mondta, hogy Splényi bárót, a rendőrtanácsost, utja a fegyházba viszi. Erre így nyilatkozott a báró:

Polónyi képviselő ur a képviselői immunitás leple alatt a képviselőházban, — a hol engem magához közel nem érzett — támadást intézett ellenem oly ügyben, mely rendes bíróság előtt folyt és befejeztetett s melyben azért a parlament nem is intézkedhetik.

Polónyi urhoz nincs szavam. Azt mindenki tudja, hogy Polónyi ur ily dologra képes és sokan tudták, hogy csakis ilyenre képes. Kötelességem azonban azokkal szemben, kik szerény egyéniségem iránt érdeklődnek, kijelenteni, hogy oly ember szavai, a minő Polónyi ur, a ki éveken keresztül a rendőrség bordély-ügyeiből tengődött, a ki a gráci lapási ügyből megmenekült, de csak különös ügyességgel, s a ki a Földhitelintézet nagyon sok ezer forintját Zsupánszki nevében felvette és soha vissza nem fizette, tehát ebből is kimenekült, de csak különös szerencsével stb., oly ember szavai engem nem sértenek s ily embert csak anynyi tekintetben részesítek, mint minden tisztességes ember, tudniillik — megvetem.

Budapest, 1898. december 24.

Báró Splényi Ödön, s. k.

*

Nos, mit szól mind ezekhez ön dr. Polónyi Géza?!

— **A „Zion debreczeni betegsegélyező egyesület javára a „Bika” szálloda dísztermében 1899. évi január hó 7-én.** Báró Boleman Nikoleyné, Hajós Mórné, Leopold Francziska, Lohn Gézané, Szabó Irma, Rosenberg Ilona, Térei Emma urhölgyek és Sebesy B. Vilmos, Sziklai Miklós urak szíves közreműködésével Hangversennyel és tombolával egybekötött zártkörű táncvigalmat rendez. Belépti díj: Személy-jegy 2 korona, Család-jegy 5 korona. Páholy-jegy 8 korona (külön személy-jegy nem váltandó). Jegyek előre válthatók: Weisz Sándor, Békés Lajos, Rózsa Lajos és Swarcz M. L. urak üzletében. Felülfizetéseket a jótékony célra való tekintettel köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáznak. A rendezés kezdete este 8 órakor. Hangverseny program a pénztárnál.

— **A kereskedő-társulat alapszabályai.** A tavaszi rendes közgyűlés határozata folytán a debreczeni kereskedő társulat új alapszabályokat kapott. Tegnap tárgyalta azokat Zádor Lajos elnöklése mellett a rendkívüli közgyűlés. Az új alapszabályok több lényeges újítást tartalmaznak. Így megállapítják a kereskedelmi csarnokkal való szervi összeköttetést. — A tagokra nézve kimondotta, hogy a társulatba cégjegyzésre nem kötelezett kis kereskedők is beléphetnek. — Lehetnek kültagok is, vidéki kereskedők. És gondoskodás történt arról is, hogy a társulat kezelése alatt álló alapok rendeltetésüktől el ne vonassanak.

— **Végtárgyalások.** 1898. Deczember hó 28-án Szerdán Tóth János ellen lopás bűntettéért Hoff Lajos ellen hamisítványkodásért, Asztalos Imre s térsai ellen közokirat hamisítás, Aródi Lajos ellen vallás elleni vétségért Kiss László ellen hamis tanuzas bűntette. — Deczember 29-én csütörtökön: Veress Imréné ellen magánokirat hamisításért. Kozma János ellen m. okirat hamisításért. Forgács Sándor ellen sikkasztás bűntettéért. — id. Hevesi Imre s térsai ellen lopásért ugyanaznap itélethirdetések 1898 Decz. 30 Pénteken. Tápai János ellen rágalmozás vétségéért. Seeres Bónián ellen, s. t. sértés vétségéért. — Sándor Mihály ellen gyújtogatásért.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Csak most vettünk tudomást egy vasuti szerencsétlenségről, mely nem rég történt városunk közelében. — Egy próba vonatot indítottak el városunkból Nyiregyházára, mely a legszerencsésebben megtette az utat. Visszajövet azonban baj történt. Egy munkavezető a napszamosaival kiment a pályán s az alkalmas időt felhasználta egy kis vadászatra. A pályakocsi meg ott maradt a sineken. A próba vonat jövetelére a munkásoknak csak annyi idejük volt, hogy a pályakocsi fölig kiemelték a vágányról. A másik perczben már pozdorjává törte a próba vonat kitűnő mozdonya. — Egy vasuti lakatos ki is ugrott a kocsiából, — de szerencsére semmi komolyabb baja nem történt. — A mozdony is szenvedett sérüléseket, de ember életben baj nem történt. A dolog vizsgálat tárgyát fogja képezni. A bűnjel — egy puska — az üzletvezetőségénél van.

— **A fejlődő Debreczen.** A csapókeret és a Csicsogó közt fekvő majorsági földek sűrűn épülnek apró új lakóházak s máris egész városrész alakult ott, az ugynevezett Mórictelep. Rövid idő múlva újabb és újabb házsorok kelnek ki ott az egészséges homokos földből. Az épülő lovassági laktanya ma még messze kívül esik a városon, de pár év múlva hihetleg egészen a kaszárnyáig ér a terjesztendő város. A Patay-féle majorsági földet zarczellázza már áruba bocsátott egy élő mes konzorcium. Kissé megkésve ugyanezt tette közelebbi ülésében az or. ref. presbiterium is a telepítésre alkalmasabb, mert közvetlen a város tövében fekvő s a kaszárnya telekig nyúló Vecsey Bruckner-féle majorsági földdel. A presbiterium jutányos áron 300 öles telkekre szakgatva kínálja azt a földet, a mely az Árpád téren építendő ötödik ev. ref. templom vagyonát képezi.

— **Karácsonyfa a temetőben.** Az örömből is kiköveteli a maga részét az irigy temető. Ennek a nagy darab himlőhelyes, hideg földnek bele kell tolnakodni a végtelen mosolygó hangulatba. Mintha folyton telekiabálna a külső világba, én vagyok az örökkévaló!... Mikor azomban esteledni kezdett s a meleg szobáiban folgyújtották a fenyőt a sok kicsi gyertyát, künn a temetőben egy feketeruhás asszony a föld, kicsi gyermekére boruló hantjába is beszur egy fenyőágot, — amit magával hozott a piacról, — aztán sok kicsi gyertyát szur föl reá, teleaggatta az ágakat ezekkel, trombitával, doboskával és teleszórtá körül kicsi katonákkal, házasokkal és aztán egyenkint maggyújtotta a sok kicsi gyertyát. Aztán leborulva a hantra és elkezdett keservesen sírni.

Egy ur is állott mellette, komor, szép nagy uri ember és csitította.

— Ne sírj Anna, az Isten akarta, hogy így legyen.

Az asszony tovább rendezte a sok kicsi holmit s ebben a munkában lassan megvigasztalódott.

— Ha ő kijött, én is utánahoztam a karácsonyfáját.

— **A debreczeni izr. elemi iskolába járó szegény gyermekeknek téli ruhával való ellátására** következő nemes adományok folytak be: Lichtschein Sámuel 50 korona, Reichmann Armin, Eichtsehn Menyhért, 40—40 kor. Harstein Kálmán 30 kor. Falk Lajos, Bechert Manó, Fisch Ignác, Harstein Péter, Harstein J. 20—20 kor. (Folyt. köv.)

Színház.

A mily komoran néztek színházunk falai szombaton este a karácsonyi szent este méla csöndjébe, ép oly zajos előadások váltották föl az ünnep két napján.

Négy előadás volt s mind a négy sikerült erkölcsileg és anyagilag is.

Ugy látszik, hogy a közönség és a színházigazgató, no meg a társulat, kölcsönösen boldog ünnepeket kívánnak szerezni egymásnak és hála az égnek senkinek nincs panasza.

Az ünnepi előadásokat a népszínművek gyöngye: A falu rossza nyitotta meg. Ugy a czimszereplő Csáky mint a Finom Rózi személyesítője F. Kállai Lujza megérdemelt sikert vívtak ki s kivált F. Kállai Lujza bűbajos dalai ragadták el a közönséget. Püspöki Imre Gonosz Pistája remek alakítása volt. Kár, hogy ezt az istentől jó tehetséggel megáldott színészünket nem foglalkoztatja a direktzió. Pedig ő is olyan mint Stuárt Mária. Jobb a — híre nál. Ámbátor a hire se rossz. — Bartha, Szabó Irma, Halmi Margit a szokott jók voltak.

Este: »Az aranylakadalom«-ban gyönyörködött a közönség. Kitűnő volt az előadás, melynek elérésében az összes szereplőknek nagy részük volt.

Az ünnep második napján: »Szultán« adatott elő délután. Leopold Francziska kissé takarékoskodott, de a többi urak és hölgyek teljes jó igyekezettel játszottak.

Este Tóth Ede másik szép darabja »Toloncz« került színre.

A czimszereplő F. Kállai Lujza játszotta szép dramai érzéssel és — nagy sikerrel. Kitűnőek voltak még különösen: Follinuszné, Kiss Irén, Sziklay Csáky sok igyekezettel játszott és szépen dalolt.

— **Uj népszínmű.** Ujlaky Antal kollégánk, a D. E. főmunkatársa Nazarénusok czímmel új népszínművet írt, amely először január hó során kerül színre a debreczeni színpadon. Az újdonság előadása elé érthető érdeklődéssel néz a közönség.

* **Leopold Francziska távozása.** Leopold Francziska — szintársulatunk koloratur primadonnája, megvált Debreczentől, a jövő évre ugyanis más társulathoz szerződik.

A magyarok káromkodásáról.

A történetírók feljegyzése szerint őseink kezdetben természeti tüneményeket tiszteltek, sőt mikor még az egy Isten eszméjének hódoltak, akkor is hitték a rossznak kutfejét, amit ördög, manó szavakkal fejezték ki.

De arról nincs szó, hogy őseink még pogány vallásuk alatt káromkodtak volna, mert a káromlás felteszi az Istenben való hivatást, a kit káromlásával szidni célja az embereknek.

Az ősmagyarok tisztességes szavatartó emberek voltak, a kik nem vétkeztek, nem káromkodtak egész a mohácsi vészig. Bármily csapások is érték, bármennyire is sújtotta őket a sok viszontagság, nem tudtak kibékülni a gondolattal, hogy Isten ellen forduljanak.

A kettős királyság, a török és német zsákmányolási azonban annyira elkéséreteték a népet, hogy kezde kételkedni Isten

létében. A személy és vagyonbiztonság fel-forgatása pedig mindezt csak tetézte. Nem tudta elviselni a csapásokat, nem tudott még csak reményt se nyerni a vigasztalásra.

Kezdte tehát szidni az Istent. Erre hozatt Pozsonyban az 1563. 42. törvényczikk, a mely november hó 13-án Ferdinánd által szentesített.

Ebben van kimondva, hogy mindazok, kik Istent, a szentségeket és lelket káromolják s azok, kik ezeket hallván, a bíróságnál fel nem jelentik, első ízben nyilván megfenyíttessenek, másod ízben megpálcáztassanak, harmad ízben, mint emberölők vagy más ily gonosztevők megbüntessenek; a fel nem jelentők pedig három márkányi pénzbírsággal sújtassanak.

E törvény 1659-ben megújított, ugy-szintén megújítja az 1723. évi 110. törvény-czikk is.

Majd a Napoleon elleni hadjáratokban szervezett magyar nemesi felkelők között is divatba jött, a minek meggátlására hozott az 1808. évi 11. t.-cz. 13. §-sa.

S hogy a megyei törvényszékek, városi bíróságok mily szigorral alkalmazták, kitűnik több esetből. Egy beregszászi nőt, Duskánét, «adta teremtette és ménkö» mondásáért 1748-ban a bíróság úgy büntette meg, hogy elrendelte, miszerint minden pénteken lapátoltassék meg három ízben és a városból üzessék ki.

1752-ben Fagyas Lukácsot azért, mert igen káromkodott, 24 lapátsapásra ítélte a bíróság.

1772-ben pedig Orosz Lászlónét, hasonló káromkodásért, «mint maga rozszagáról és példás istentelenségéről már mindenki előtt ismeretes és megjagyzott gonosz asszonyt más hasonló nők elretentésére» 50 kemény korbács ütésre ítélte.

1732-ben: «Técsi István az Istennek méltósága ellen ördög adta, menykő teremtette, disznó adta éktelen káromkodásokat tett volna, nem isteni, sem emberi szép intéseknek nem engedett volna, azért a következő hétfőn (vásár alkalmával úgy mint 3-a Novembris 1732., a piaczon levő fa lóra feltétezik és délig ott detineáltatik pro prima) s ha ez sem használ, negyven lapát adatik neki s ha harmadszor is azt a gonosztságot elköveti, megköveztetik.

A katonáknál is nagyon el volt terjedve a káromkodás s még mai napig sem ment ki divatból.

1665-ben a kővári kapitány által kiadott edictumának 2. §-ában benne van, hogy valaki ezeknek a rut szitkoknak nemével, ördög adtával, ördög teremttével szitkozódik, indifferenter akárki legyen, kövel veretessék agyon.

A felvilágosodott II. József 1787-ben ápr 2-án «Az erkölcsök rontására célzó vétkekről» 61. §-ban kimondja, a ki vakmerően káromkodni meészél, azzal úgy kell bánni mint eszelőssel és mind addig bolondok házában kell tartani, míg a javulás bizonyos jeleit nem mutatja.

1852. évi május 27-én kelt császári parancscsal az osztrák büntető törvénykönyv némi módosításokkal Magyarországon is életbe lépeti. Ebben a 122 §-ban meg van állapítva, hogy a ki Isten káromlással nyilvános botrányt okozott, tíz évig terjedő súlyos börtönnel büntetessék, ép ily súlyos terheket ró a magyar alkotmányos törvény-

hozás is a káromlókra az 1878. évben megalkotott törvények értelmében, a mit a vallás és annak szabad gyakorlata elleni büntetnek minősít.

De már az 1852-iki törvényt nem lehetett végrehajtani a miatt, hogy a magyar ember második természetévé vált a káromlás és a német birák nem vehették komolyan, nem tarthatták komoly szándékát bünténynek.

A fentebbiekből látjuk, hogy a káromlás meg akadályozására a törvény is közbe lépett, még pedig nagy szigorral.

De azért meg nem szűnt még a mai nap sem, sőt az alsó néposztályban nagyon el van terjedve.

A miveltség, az előhaladás kizárja a maga köréből, mert ellenkezik az illem s az erkölcsi törvénnyel és a ki ennek ellenkezőjét véli, — mert akadnak olyanok is, — azok semmikép sem tartozhatnak a művelt emberek sorába. Ezért kell felvilágosítani a népet, tanítani és oktatni és kizárni a társaságokból mindazokat, a kik Isten nevét bemocskolják, kik nemcsak vallási, de erkölcsi törvényekbe is ütköznek. Mert ha az eszmék tisztasága mellett küzd az emberiség, legelső kötelessége a legszentebb eszme tisztán tartása.

K-s.

A szép grófnő regénye.

Olyan igazán mondja Tompa Mihály egyik bájos virág regéjében, hogy: „a ki szép, az — boldogtalan,” mert szépség a szívnek csak kínjára van! Csábit, de nem boldogit!

De minő boldogtalan lehet az a grófnő, a ki csodás szép volt s a ki magas születése daczára is boldogtalan lett!

A rendőrség érdekes közözlévelet kapott a minap a bécsi országos törvényszéktől.

Arról van benne szó, hogy Török May grófnő ellen számos hitelezője följelentést tett család miatt, a mire a fiatal grófkisasszony ismeretlen helyre — szökött.

A személyleírás szerint az eltűnt nő magas, barna, szabályos arcú. Husz esztendő — és Filadelfiában született.

E száraz adatok nem is sejtetik Török grófnő szépségét, pedig egyike a legszebb nőknek, a kit évekig csodált Budapest elsőkelő férfiközönsége.

Bécsben nem tudják, ki a szökevény, de nálunk jól ismerik, ha nem is grófi nevén.

A fővárosban mint Puskás May szerepelt: mostoha leánya a zseniális magyar föltalálónak, a budapesti telefon létesítőjének, Puskás Tivadarnak, a ki négy évvel ezelőtt halt meg.

Furcsa, de azok a lányok buknak el a kiknek támogatói vannak: így történt ez a szép May-val is, a mikor nevelő atyja meghalt.

Gyorsan haladt a lejtőn és most a rendőri krónikába került a neve.

Török József gróf ungmegyei főispán huszonnyolcz évvel ezelőtt feleségül vette Vetter von der Lilie Zsófia grófnőt, a kivel néhány évig boldog házasságot élt, de azután meghasonlott vele.

A fiatal asszony Amerikába ment, a hol házasságán kívül két leánygyermek született, az első Filadelfiában; mint Török May grófnőt keresztelték meg.

Vetter grófnő később megismerkedett Edison nagytehetségű tanítványával, a nagyváradi születésű Puskás Tivadarral, a ki aztán amerikai törvények szerint feleségül vette.

Puskás Tivadar és családja 1884-ben Budapestre költözött és ott telepedett meg.

Négy évvel ezelőtt meghalt Puskás, felesége Besenyére költözött, May yedig magára maradt.

Puskás özvegye, Vetter grófnő nem vált el évekig Török József gróftól, tehát May méltán nevezheti magát Török grófnőnek.

A kitűnő képzettségű szép leánynak sok barátja akadt a fővárosban, nagylábon élt.

Egyszer koncertet adott Sauer Emil el együtt a vigadóban s zongorajátékával nagy sikert aratott.

Akkor annyira beleszeretett a művészhöz, hogy mindentelé utána ment a széles világba. Ha meghallotta, hogy Sauer Londonban játszik, odautazott, máskor Moszkvába, Pazarul szórta a pénzt.

A hirhedt Koritovszky grófnak is ő volt a budapesti szerelme s már akkor majdnem összeütközésbe került a törvénnyel. A furfangos leány ugyanis egy klondikei ekspediciót szervezett, részvénytársasági alapon; da még mielőtt kezébe kaparinthatta volna a pénzt, a társaság feloszlott. A tárgyalásokat a gróf reáltanoda-utczai lakásán tartották.

Amikor a német-császár Budapestén időzött, az ünnepekre a fővárosba jött a bócsi diplomáciai kar is, a többi közt Nériman emir tábornagy, Perzsia követe. Megismerkedett itt May grófnővel s az ő hívására költözött az ez évi januárban — Bécsbe a hol a Schvindgasse 18. sz. házában bérlet lakást. A császárvárosban is nagy feltűnést keltett elegáns ruháival, gummikerekes fogatával, ékszereivel.

Vásárlásait eleinte mindig készpénzzel fizette; de a mikor ekzotikus barátja elhagyta, hitelbe vett minden drága holmit. A kereskedőket hamis ígéretekkel áltatta, pénzt is kapott tőlük, amikor pedig fizetésre szoritották, szemükbe kaczagott. A léprement emberek erre feljelentették May kisaszonyt, a ki nesztét véve a dolognak Bécsből eltűnt.

Azóta megfordult Marienbadban. Londonban, most állítólag Párisban van, de nem lehetetlen, hogy Magyarországon rejtőzködjék.

Ez a szép May története, a ki törvénytelen koronával ékesíti fejét, hogy annál jobban szédithessen.

CSARNOK.

Szerencse és baj.

— Heine. —

A szerencse könnyelmű leány,
Nem sokáig marad egy tanyán.
Megersmitja hajfürtödöt,
Egy csókot int s továsiet.

A baj
Szerencse
Mondja
Agyon

Folytatás
asszony tö
mindnyáján
szonyra, al
mi magunk
önképzőkö

Egym
Meg

En ö
asszony sz
melyben n
éppen ezt

A pás
ter volt: n
váron. An
relmi vers
pes újságo
éppen ekk
vel. Ezért
a himes t
művészeti
külön pikt
tokat bors
házi poétá
Kossuth L
pének lele
kat irt. A
följegyezni
latta, hogy
lemondott
sodott s a
ból elége
ládjával eg
inkább: A
léri redin
lérai, szen
váltak ser
zenkészsá
senki még
jon miből
lemlő szár
ki is kérd
ez időben
tak a po
hogy ink
volna.

A vá
édes Kun
mikor a n
dátalak n
nem isme
a te mele
lelkű, éde
ter talent
csesnek, k

A n
szerelmév
dorfy Jea
haza. Szeg
leg intézk
nem akar
hozzá egé
zen voltan
kért, lásd,
doklő Kur
örege eny

A ké
ott zokok
ten nevez
óta most
ethon.

*A baj az a csunya vén asszony,
Szerelmesen keblére von.
Mondja, hogy ő biz nem siet, —
Agyadra ül és kötöget.*

Az első lépés.

— Elbeszélés. —

Írta: Szántó Kálmán.

Folytatni akarom a pásztorfiu s várkisasszony történetét. Hisz emlékeznek önök mindnyájan arra a pásztorfiura s várkisasszonyra, akiről apáink, — dehogyan is, még mi magunk is epedő szívvel énekeltük az önképzőkörben:

Egymást nagyon szerettték,
Meg kelle halniok!

Én ösmerem a pásztorfiu s a várkisasszony szerelmének egy más változatát, a melyben nem »kelle halniok,» — hanem — éppen ezt akarom elbeszélni.

*

A pásztorfiu természetesen Osváth Péter volt: másnak nem volt tilinkója Borsváron. Andorfy Jenő néven holdkörös szerelmi verseket ironatott a harmadrendű képes újságokba s egy kötete előfizetés útján éppen ekkor jelent meg a költő arczképével. Ezért dédelgette az egész város, mint a himes tojást. Borsvár akkoriban éppen a művészeti epokáját élte. Volt neki egy saját külön piktorja, aki a tavaszi és őszi tárlatok borsvári tájképekkel látta el és a maga házi poétája, aki a szerelmes verseken kívül Kossuth Lajos vagy a polgármester arczképének leleplezésére helyi alkalmazású ódákat írt. A piktor (nem érdemes a nevét se följegyezni) ügyetlen fickó volt, s miután látta, hogy a képei az ördögnek se kellenek, lemondott a dicsőségről, mielőbb megházasodott s a tizenhétszáz forintos kis hivatalból elédeglét nyolcz tagból álló becses családjával együtt. Nem ugy Osváth Péter, vagy inkább: Andorfy Jenő. Bársonyosabb galériú redingótja, meresebben vágott ingalérai, szemetszuróbb nyakkendőcsokrai nem voltak senkinek. Neki ugyan még csak tizenkétszáz forintos hivatalocskája se volt, és senki még csak nem is sejtette, hogy vajon miből fizeti a mindezek fejében felgyülemelő számlákat, de Andorfy Jenőnél vajjon ki is kérdezte volna ezt? A borsváriaknál ez időben sokkal magasabb fogalmaik voltak a poézis gyümölcsöző voltáról, mint hogy inkább természetesnek ne találták volna.

A várkisasszony Kun Magda volt. Édes édes Kun Magda! Átreszket rajtam valami, mikor a nevedet leírom. Csak messziről csodáltak mindjé, de édesebb arcot a tiednél nem ismertem soha. Soha drágábbat, mint a te meleg fényű szőke hajadat, a te szelid lelkü, édes szemedet. Az egész Osváth Péter talentumában azt találtam egyedül becsesnek, hogy te ideálodul választottad.

A nevelőből hazakerült tacsó-leány szerelmével szerette meg Kun Magda Andorfy Jenuót. Nagyon is korán került onnan haza. Szegény apja pedig éppen ellenkezőleg intézkedett. — »Mig csak férjhez adni nem akard édes öregem, már csak szokjál hozzá egészen a magányossághoz, — nehezen voltam el én is nélkülok, de az ő javukért, lásd, lemondtam én is róluk!» s a haladó Kun Miklós végig simogatta az ő édes örege enyhetadó kezét.

A két gyerek, Iván és Magda, ezalatt ott zokkoltak a benyilóban. Ivánt azon a héten nevezték ki hadnagynak s hat szentő óta most töltött volna először egy hónapot otthon.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

— Weisz József budapesti terménybizományi cég jelentése. —

Debreczen, december 23.

Készáru változatlan

Okt. buza	—
Tav. buza	9.70—9.72
Tav. rozs	8.26—8.28
Tavaszi zab	5.90—5.92
Májusi tengeri 1899	4.85—4.86
Julius tengeri	—
aug.—szept. tengeri	—

Kőbányai sertésplac. december 22. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) 56—57 krajczárig Közép (p.-kint 251—320 klg. sulyban) 57—58 1/2 kr. Könnyű (páronkint 250 klg.ig terjedő sulyban) 57 1/2—58 kr. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kg. felüli sulyban) 56 1/2—57 krajczárig, közép (páronkint 240—260 kilogramm sulyban) 56—56 1/2 krajczárig. Könnyű (páronkint 240 kilogr.-ig terjedő sulyban) 57—58 krajczárig

Sertéslétszám: 1898. évi december hó 21 napján volt készlet 47259 darab, 1898. december 21. napján felhajtott 551 darab, 1898. december 21. napján elszállított 919 darab, 1898. december hó 21. napjára maradt készletben 46891 darab. — A hizott sertés üzleti-znyzata: lanyha.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petroleum rakodánál levő székes-fővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése december 12-én. Készlet 816 darab. Érkezett 847 drb, összes felhajtás 1663 darab, elszállított budapesti fogyasztásra 872 darab, eladatlanul visszamaradt 791 darab. — Napi árak: 120—180 klg., sulyban 44—46 krig. 220—280 klg. sulyban 44—47 krig, 320—380 kg. sulyban 45—47 krig. Öreg nehéz 44—46 krig. Kivétel-les árak — krig. Malacok 36—40 krajczárig A vásár hangulata élénk volt.

Borjuvásár. December 12. Felhajtott 147 szopós, 2 rugott élő borju, 12 élő bárány, 9 belföldi, 24 tiroli, 160 bécsi öltöt borju. A hangulat élénk.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott sertésvásárok bejelentettek 9156 darabot, ebből a vásár elején felhajtottak: 3928 drb fiatal sertés 4823 darab magyar hizott sertést, összesen a 515 darabot. Az üzlet pang.

Buza. Tiszavidéki. 100 mm. 80 k. 9.15 frton, 100 mm. 80 k. 9.10 forinton, 100 mm. 80 k. 9.10 forinton, 100 mm. 79.5 k. 9.10 forinton, 100 mm. 81 k. 8 forint 80 krajczáron. 150 méterméza 80 k, 9 forint 15 krajczáron 300 mm. 79.5 k, 9.15 frton, 100 mm, 78 k: 9 15 forinton, 100 mm. 77 k, 6.15 forinton, 100 mm 80 k. 9.30 forinton, 150 mm, 80 k. 9.10 forinton, 100 mm 79.5 k. 9 forint 20 krajczáron, 100 mm, 79.5 k. 9 forint 15 krajczáron vegyes, 400 mm. 79 k. 9.12 és fél krajczáron vegyes, 100 mm 80 b. 9.25 forinton vegyes 2500 mm. 78.5 k. 8 90 forinton. 500 mm. 76.5 k, 8.40 forinton, mind három hónapra:

Pestvidéki, 300 mm, 80. k, 9.10 forinton sárga, 1.50 mm, 80 k, 9 forint 10 kron sárga 100 mm, 80 k, 9.20 forinton 100 mm 793 k 9.20 frton, 100 mm. 80 k. 9.30 forinton 100 mm, 79 k, 9.3 0 forinton, 200 mm, 80 20 860 frton sárga, 100 mm. 77.5 k. 8 forint k. kron sárga, 100 mm, 79.5 k, 9 forint 10 kron sárga, 200 mm. 81.5 k, 9.25 forinton, 200 mm, 80 k. 9.25 forinton, 100 mm. 79 k 8.85 forinton vegyes, 100 mm. 79.5 k. 8.90 forinton 300 mm. 77.5 k, 8.90 forinton 100 mm, 77 k. 8.90 forinton, 100 mm. 78 k 9,— forinton sárga, 200 mm, 78 k. 8 90 forinton. 100 mm. 78.5 k, 8.70 forinton 300 mm, 77 k, 8.90 forinton, 100 mm, 79 k. 8.90 forinton 200 mm, 78.7 k, 8.90 forinton, 100 mm, 78 k 8.90 forinton. 100 mm, 86.8 k. 8.90 forinton mind három hónapra.

Szerbiai, 2000 mm. 78 k, 7.25 forintos három hónapra.

6

huzásra érvényes újságíró sorsjegy
ára csak

1 korona.

Főnyeremény

100.000

krona ért.

5 nyeremény a 20.000 kor. stb.

„Huzás jövő héten
Szerdán“.

Sorsjegyeket ajánl:

Debreczeni ipar és kereskedelmi bank és Alföldi takarékpénztár, Debreczenben.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGKIÁRUSÍTÁS.

Fekete és színes Ruha-szövetek, selymek, Cretonok, velezek, Vász-
nak, Kanavász, függönyök, Papi-
nok, Asztalneműek.

Újévi és alkalmi

ajándék tárgyak.

Kötények, Kendők, Esőernyők, nyak
kendők, inggombok, Himzések, szal-
lagok, és béliés áruk

a beszerzési áron alul is,
minden elfogadható árban

eladatnak.

Tisztelettel

Besenczky Kálmán

a Bika szállodával szemben.

!! Még csak e hó végéig !!

Eladó birtok.

Debreczen város határában az
Elepen

egy 32 nyílás tanyabirtok

(első osztályu szántóföld)
a szükséges gazdasági épületekkel kel-
lően ellátva,

kedvező fizetési feltételek mellett eladó.

Bővebb felvilágosítás kapható a Ber-
ger Henrik czég Széchenyi utca 21.
szám alatti irodájában

AZ „ANKER”

élet- és járadék biztosító-társaság.

Igazgatóság:

Bécs, I., Hoher Markt 11.
(Anker-hof)

Magyarországi vezérképviselőség

Bpest, VI. Deáktér 6. sz.
(Anker-udvar)

a társaság saját házaiban!

Olesó díjak, nagyon kedvező feltételek, a képzelhető leg
nagyobb biztonság.

Összes vagyon 1897 végén — — — — — 62 millió forint.
Biztosított tőke 1897 végén — — — — — 240 „ „
Eddigi kifizetések — — — — — 101 „ „

A osztalékterv szerint nyeresémosztalék 5 év után évenként

B „ „ „ „ már 3 év „ „

A nyeresémosztalék A osztalékterv szerint évek óta az évi díj 25%-át,
terzi ki; B osztalékterv szerint az 1894 évben biztosítottak az évi díjak 12%-át
az 1895-ben biztosítottak az évi díjak 9%-át kapták.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások.

Mindennemű haláleseti-, életesi-, és járadék biztosítás.

Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség,
hová ügynökségek iránti ajánlatok is intézendők, valamint a társaság ügynökei.

Hatóságilag engedélyezett végkiárulás.

Női divatáru és felöltő üzletemet
végsőképpen megszüntetem, — e végett a még raktáromon levő ujonnan érkezett
nagyeménységű

divatárukat felöltőket és bundákat

a mai naptól kezdve minden elfogadható áron végsőképpen kiárulom. Ajánlom ezen kedvező olesó
bevásárlási alkalmat a tisztelt közönség figyelmébe.

ROTT L. Debreczen, főpiacz.

Hatóságilag engedélyezett végkiárulás!

Raktáron vannak: fekete és színes ruhakelmék és selymek, flanel, kazán és mosó velezek. Karton
batist és atlasz szatinok, posztó, berliner és selyem kendők, ágy és asztalterítők. Szatin és atlasz
paplanok, vászon és sifonárúk, plüsch, bársony valamint

különböző ruhadiszek és hozzávalók.

Női és gyermek felöltők, piüsch kabátok, szörme gallérok és bundák dus választékban
feltűnő olesó árban.

ROTT L. Debreczen, főpiacz.

Debreczen, 1898. nyomtatott Kutasi I. nyomdájában.

V
D
Előfizetés
Me
A pa
(-
tember
nyilván
nak le
hogy
pártem
ezt be
hogy a
gosan
hogy e
A
felelős
lex-Tis
tüntetr
mány
legutols
majdne
telt el.
A
nem ol
nak sz
ő fölös
demüt
gyalásá
ellenzék
rénylet
akkor t
vadat.
vaddal
a kiseg
Tisza a
A DEE
Nyár
Lene
Fenn
A sze
Mint
Egész
Pedig
Mind
Ad
csillogó
csi ház
csupa fé
csak hus
arczára
kicsi ali